Список використаних джерел

1. A blockchain glossary, the CPA firm of the future, and Excel malware. Journal of Accountancy. URL: https://www.journalofaccountancy.com/ podcast/cpa-news-blockchain-glossary-firm-of-the-future-excel-malware.html
2. What Is Cloud Computing? Everything You Need To Know. Forbes. URL: https://www.forbes.com/advisor/business/software/best-cloud-hosting/

Кузьмін Т. Л.,
PhD за спеціальністю 051 Економіка,
асистент кафедри обліку і оподаткування;
Жолоб Р. В.,
здобувач ступеня доктор філософії;
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(м. Івано-Франківськ)

ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗБУТ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ЗА ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сучасного розвитку підприємств в Україні оптимізація збутової діяльності є ключовим чинником зміцнення позицій виробника на ринку продовольчих товарів. Це також є необхідною умовою для збільшення обсягів продажу та підвищення ефективності збуту.

Витрати на збут охоплюють усі витрати підприємства, які не стосуються виробництва, але пов'язані з процесом реалізації продукції. Для раціонального управління та своєчасного контролю ці витрати потребують оперативного, точного та об'єктивного відображення в обліку. Належний облік витрат на збут є невід'ємною частиною господарських процесів, оскільки облікова інформація є основою для прийняття управлінських рішень та моніторингу їх виконання. Однак, на жаль, не всі підприємства приділяють достатню увагу цьому аспекту обліку, що негативно впливає на якість отриманої облікової інформації.

Витрати на збут обліковуються на однойменному рахунку 93 [1]. Оскільки для цього рахунку не передбачено субрахунків, кожне підприємство може самостійно визначати перелік субрахунків і аналітичних рахунків для кожного з них.

Склад витрат на збут визначається П(С)БО 16 “Витрати” [2], в який входить дванадцять позицій, починаючи від витрат на пакувальні матеріали для упаковки готової продукції на складах і закінчуючи іншими витратами, що пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт і послуг. Оскільки збут є частиною маркетингового комплексу, доцільно включати маркетингові витрати до витрат на збут.

Значна частина собівартості продукції сільськогосподарських підприємств складається з витрат на збут, контроль за якими набуває все більшої важливості

для покращення економічної ефективності на різних рівнях управління виробництвом [3, с. 364]. Однією з ключових умов підвищення ефективності господарської діяльності сільськогосподарського підприємства та його підрозділів є зменшення витрат на організацію торгівельно-збутової діяльності.

Для надання якісної інформації управлінському персоналу та ефективного аналізу витрат на збут виникає потреба в визначенні повної собівартості продукції [4, с. 40]. Тому доцільно вести облік витрат на збут за окремими видами продукції. Це питання є особливо актуальним для багатогалузевих підприємств, які мають різні види товарної продукції, численні складські приміщення, автотранспорт для доставки продукції до місць реалізації, а також структурні підрозділи, що займаються збутом товарів.

Контроль за витратами на збут є важливим елементом ефективного управління підприємством. Він забезпечує своєчасне виявлення відхилень від планових показників, що дозволяє оперативно коригувати стратегії та тактики збуту. Регулярний аналіз витрат на збут допомагає виявити неефективні витрати, знайти можливості для їх зниження та оптимізувати процеси реалізації продукції. Крім того, контроль над витратами на збут забезпечує точне прогнозування фінансових результатів і сприяє покращенню управлінських рішень, що в свою чергу веде до підвищення фінансової стабільності підприємства. Важливою складовою цього процесу є використання сучасних інформаційних систем, які дозволяють автоматизувати облік та моніторинг витрат, що значно підвищує точність і оперативність контролю.

Таким чином, ведення детального обліку витрат на збут дає змогу не тільки покращити фінансовий контроль, а й сприяє ефективному управлінню витратами, що в кінцевому підсумку веде до підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Крім того, оптимізація цих витрат є важливим елементом стратегії розвитку підприємства, що дозволяє знизити собівартість продукції та збільшити прибуток.

Список використаних джерел

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення: 21.03.2025)

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” від 31.12.1999 р. № 318. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text (дата звернення: 21.03.2025).

3. Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Кузьмін Т.Л., Смушак М.В. Цифрові технології обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю аутсорсингової й консалтингової діяльності підприємств. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. Том 1. Вип 20 (2024). С. 363-371.

4. Кузьмін Т., Жолоб Р. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття витрат на збут підприємства. *Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення: матеріали IX Міжнародної науково-*

практичної конференції ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2024. С. 39-41.

Куцик П. О.,
ректор,
професор кафедри обліку, контролю, аналізу і оподаткування;
Львівський торговельно-економічний університет (м. Львів)

ІНФОРМАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

Практика управління свідчить, що у більшості випадках для ухвалення бізнес-рішень на основі облікової інформації необхідні показники, отримані в результаті аналітичної обробки. Ухвалення рішень на підставі підсумкових управлінських звітів, складених за результатами обробки даних про здійснені суб'єктом господарські операції, представники сучасної теорії управління результативністю вважають одним із основних хибних кроків, зумовлених нерозумінням ролі інформаційних технологій в системі управління підприємством.

На даний час, важливе значення має співвідношення між управлінською звітністю та аналітичною звітністю, обґрунтування сфер їх перетину і ключових відмінностей. Це пов'язано як з необхідністю формування методично-організаційних засад розвитку практики сучасного управлінського обліку у суб'єктів бізнесу, так і з вирішенням проблем теоретичного характеру. У науковців і практиків немає одностайності стосовно співвідношення між управлінською звітністю та аналітичною звітністю. Так, більшість з них мають думку, що управлінська звітність є "сирими даними", які потребують аналітичної обробки перед їх надходженням до системи управління підприємством, хоча в деяких випадках її можна використовувати для ухвалення управлінських рішень. Практики мають думку, що управлінська звітність ще не є результатом управлінського аналізу, а вона є початковим матеріалом для управлінського аналізу, який готовий для загального оцінювання центрів відповідальності і вироблення оперативних коригуючих рішень.

На нашу думку, сьогодні вирішити цю проблему однозначно не можна, оскільки на співвідношення між внутрішньою управлінською звітністю та аналітичною звітністю на конкретному підприємстві впливають особливості організації обліку та економічного аналізу на ньому. За умов сучасної комп'ютеризації обліково-аналітичного та управлінського процесу управлінська звітність і аналітична звітність відокремлюються. Зокрема, в них створюються як підсистеми, які забезпечують формування, вивільнення, перетворення і завантаження даних у спеціальні сховища (Data Warehouse), так і підсистеми, які забезпечують, за необхідності, обробку даних,